

*Od tedna
do tedna*

NACIJSKE TEŽAVE

Odpornost Čehov, ki nikakor nečelo mirno sprejeti zasluženja in pomagati svojim nacijskim gospodarjem dobiti vojno, povzroča nemški visoki komandiči dalje večje neprilike. To pomeni, da mora mnogo Nemcov, ki bi bili drugače poslani na fronto ali pa na delo v nacijske tovarne, ostati na Češkem, da terorizirajo civilno prebivalstvo.

Isto velja za Poljsko, dasiravno opustošenje, spremljano z lastnikom, ki ga je povzročila vojna, usaj za enkrat utegne pomagati osvajalcem in držati prebivalce kolikor toliko mirne. Ni pa misliti, da bodo branilci Varšave dolgo nosili nacijski jarem brez protesta. Tudi taki dekreti, kakršnega je objavil nacijski komisar v nekem poljskem mestu, določajoč, da se ima s Poljaki ravnat kot z "inferniornimi" ljudmi, ne bodo pomagali narediti iz podjavljenih ljudi voljnega delavcev.

Celo s terorjem se ne da zloniti enega celega naroda, kot se je pokazalo v Pragi, kjer je ljudstvo na svoj način praznovalo Dan neodvisnosti, navzle strogi prepovedi od strani nacijskih oblastnikov. Na ulicah so se pojavile množice praznično oblečenih ljudi, s črnimi o-vratnicami in žalnimi traki na rokah ter mirno in molče paradivale mimo nemške policije, katera je, kot izgleda, prišla do zaključka, da bo najbolje, ako nalogu kontroliranja množic prepusti češkim orožnikom. Areštirani pa je bilo nekaj dijakov, ki so s proti-nemškimi kljici izvali nacijske in pozno zvečer se je v raznih delih mesta čulo streljanje.

Celo iz Slovakinje prihajajo poročila, iz katerih se da sklepati, da razmerekje med Slovakinji njihovi nemški "zaščitniki" postaja čedalje bolj napeto. Agitacija proti nacijski dnevno narašča in poroča se o aretacijah mnogih odličnih oseb, med katerimi so tudi nekateri vodilni člani Hlinkovih četašev. Ekonomska položaj na Slovaškem je baje kritičen, za kar so odgovorni Nemci, ki so se vrgli na dejelo kot lačni volkovki ter jo izropali skoro vsega živeža in sironin.

ZMAGA ZA DEMOKRA-CIJO

V kanadski provinci Ontario je bil pri nedavnih volitvah odločilno poražen premier Duplessis, ki je po prihodu na vladno krmilo pred tremi leti uvedel režim, ki je bil za vse praktične svrhe diktatura totalitarnega kova. Njegov najbolj notoričen čin v tej smeri je bil sprejem takozvanega "padlock" zakona, ki je policiji dal moč zapreti katerokoli zasebno bivališče, dvojno ali shajališče, ako se je v pogonu na prostor našlo "komunistično literaturo." Izraz "komunistična literatura" je bil namenoma puščen brez definicije, ampak se ga je često tolmačilo na tak način, da je vključeval kakršnokoli napredno ali delavsko literaturo.

Duplessisov režim je ves čas nasprotoval dominionski vlad, ki je v rokah liberalcev ter vodil boj proti ustavnemu reformi, katera bi centralni vladi dovoljevala ustanovitev takih socialnih reform kot n. pr. brezposelnostno zavarovanje. K porazu tega diktatorskega režima so pomogli tudi katoliški krog, ki so mu pravtovo pomagali na krmilo. To je zgodilo pod vtimom novega položaja v Evropi, ki je celo klerikalcev prepričal, da od fašizma nimajo dosti pričakovati.

VOLUME III.

K JUBILEJU DRUŠTVA "DANICA"

Na sliki vidite tri še živeče ustanovitelje društva "Danica," št. 22 SSPZ, Indianapolis, Ind., ki prihodno soboto in nedeljo obhaja svoj 30-letni obstoj. To so, od leve proti desni: br. Joseph Pušner, br. Anton Brišnik (stoječi) in br. Anton Qualiza.

Kratka zgodovina dr. Danica, št. 22 SSPZ

(OB 30-LETNICI NAPISAL LOUIS ZNIDARSICH)

(Nadaljevanje in konec)

Leta 1928 je društvo Danica imelo čast sprejeti delegacijo 7. redne konvencije, ki bo ostala v spominu članstva društva Danica, glavnih odbornikov in delegatov. Tiste dni smo bili kot ena velika družina, bratska vez med nami se je še bolj ojačila. Imeli smo priliko se že bolj seznaniti z delovanjem naše organizacije SSPZ. Tukajšnji rojaki so videli, da SSPZ v resnici dela za napredek delavstva in da svojim članom nudi svobodno gibanje pri društvi in Zvezi. In zopet je bil uspeh pri društvu.

Dve leti pozneje nas je pritisnila kriza, ki se je takrat pričela širom Zed. držav. Med članstvom je zavladalo brezdelje in plačevanje asesmenta je postal resen problem skoro za slernega. Na društvene seje so prihajale prošnja za prošnjo: založite asesmente za mene; pomagajte, da ne bomo črtani. V resnici je društvo Danica pomagalo in zalagalo, dokler je bilo kaj v blagajni in s tem marsikaterega člana, ki bi bil drugače črtan, obdržalo v društvu in Zvezzi. Načelo bratstva in vzajemne pomoči se je izvajalo, v kolikor so nam sredstva dopuščala.

Leta 1935 smo prišli do prepričanja, da ako organizacija ne bo imela mladih moči, ki bodo skrbre za mašenje vrzeli med starejšim članstvom, bo naš delo, ki smo ga z žrtvami in težavami izvršili v preteklih letih, postal brez pomena. Zato smo ustanovili aktiven Vrtec, ki je dobil številko 9. Ob času ustanovitve Vrta smo imeli v mlašinskem oddelku 43 članov. Dnes, ko to pišem, jih imamo, če se ne motim, 114. To je vsekakor lep napredek za dobo štirih let.

Na Vrtec je kratki dobi svojega obstoja pokazal že mnogo aktivnosti in torej upam in želim, da

je v prihodnosti še več. Prva upraviteljica Vrta je bila sestra Mary Qualiza, že večletna in sedanja tajnica društva Danica, kateri moramo dati čast in hvalo ker je za društvo in otroke tako izvrstno skrbela. Mnogo se je žrtvovala kot upraviteljica Vrta in gledala, da je bilo na vsaki mesečni seji nekoliko razvedrila za mladino. Od začetka tekočega leta vodi Vrtec kot upraviteljica njena hčerka, sestra Alma Qualiza, ki je vzorna naslednica svoje matere, in ima, prav kot ona, srce za mladino. Torej le tako naprej, Alma!

Ako danes opazujemo seje našega Vrta, vidimo mlade člane in članice, ki so zmožni vršiti odgovornosti vsakega urada pri društvu. S tem smo zasigurani, da Vrtec, katerega smo ustanovili, bo skrbel za našo bodočnost in za rast naše dobre organizacije SSPZ. Vse priznanje zaslужijo tudi odborniki in člani Vrta, ki so vsestransko delavni in ki so že ponovno pokazali svojo zmožnost na raznih prireditvah in v tekma. Člani Vrta št. 9 zrejo na društvo Danica kot na svojega voditelja in to je društvo, na katero so ponosni. Člani in članice Vrta št. 9 čestitajo ustanoviteljem ob 30-letnici in jim kličejo: Živeli še na mnoga leta! Delujejo v korist društva in SSPZ še naprej kot ste v preteklosti in kadar vam moči potečejo, smo mi pripravljeni prevzeti vaše delo in nadaljevati z njim po vaši želji.

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak jubilej svojega zakonskega življenja, je navada, da se njuni otroci ob takih prilikah zberejo in se ju spomnijo (Dalje na 3. Str.)

Sedaj pa, bratje in sestre, bi vas vprašal: kakšno darilo imate za svojo mater SSPZ ob proslavi 30-letnice enega njenih pionirskega društva? Kadar oči in mati obhajata kak

LASILLO IN LASTNINA SLOVENSKE SVOBODOMI-
SELNE PODPORNE ZVEZE.

IZHAJA VSAKO SREDO

Cene oglašom: 40c palec za posameznike; 35 palec za društva
Naročina za člane 75c letne; za nečlane \$1.50; za inozemstvo \$2.00

PROGRESS
OFFICIAL ORGAN OF THE SLOVENE PROGRES-
SIVE BENEFIT SOCIETY

Owned and Published by the Slovene Progressive Benefit Society

ISSUED EVERY WEDNESDAY

Subscription for members \$7.75 per year — nonmembers \$1.50
foreign countries \$2.00

Advertising rates: 40c net for individuals; 35c net for societies

Naslov ureduvila in upravlja: 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND, O.

Telephone: HENDERSON 5311

VOLUME III.

104

NUMBER 171

Entered as Second Class Matter August 5th, 1936, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of August 24, 1912.

NOVA AMERIKA

Spisal Louis Adamič

(Urednikova opazka: Naš rojak Louis Adamič, ki je začel svojo priseljeniško karijero kot pripravnik delavec in se je povzpel do slavnega imena v ameriški književnosti s knjigami "The Native's Return", "Dynamite", "My America" in drugimi spisi, se sedaj ukvarja s proučevanjem priseljenca in njegovih odnosa na napram Ameriki za novo knjigo, ki se bo nazivala "A Nation of Nations."

Adamičev članek je trinajsti v vrsti člankov o demokraciji po odličnih turodnih in tujerodnih Amerikancih, katere članke si je pribavil Foreign Language Information Service.)

* * *

DEMOKRACIJA, kakor jo sedaj vidimo na svetu v njenem najboljšem pogledu, je smer napram enakosti med ljudmi. Ona je ideal.

Ta smer ali ideal je morda jačji v Združenih državah kakor v kaki drugi veliki deželi. Tvorja važen del naše dosedanje ameriške izkušnje. Njegova bodočnost pa je globoko in nevarno zapletena z vsakovrstnimi situacijami v našem narodnem življenju — gospodarskimi, socijalnimi, kulturnimi, duševnimi — ki vsebujejo mnogočtevne komplikirane in nujne probleme.

Ena izmed teh situacij se je razvila iz in okoli dejstva, da je tekom zadnjih sto let 38,000,000 priseljencev prišlo sem iz več kot štiridesetih držav in pokrajin v Starem svetu.

Taka situacija ima sama v sebi tendence vseh vrst. Ravno sedaj se pojavlja močna tendenca napram neenakosti med našim ljudstvom, ki spada k raznim plemenskim in narodnostnim skupinam. V tem tiči nevarnost za demokracijo.

V zvezi z nevarnostmi, ki se razvijajo iz drugih situacij, ta nevarnost postane še večja, razum ako vsa dežela sploh in razni elementi našega prebivalstva začnejo zavedati se umno sledičnih dejstev in resnic, kakor jih jaz vidim:

(1) Da Ellis Island — v zgodovinskem zmislu — hitro postaja ravno tako važen kot sta Plymouth Rock in Jamestown.

(2) Da Združene države, kakršne so danes, so — plemensko, socijalno, kulturno, versko, duševno: skratka človeško — nadaljevanje ne le Britanskih otokov in Nizozemske, marveč — več ali manj — vse Evropo in — v nekem pogledu — tudi delov Azije in Afrike.

(3) Da dandanašnja Amerika s svojimi velikimi industrijami, nebotičniki, neskončnimi železnicami in elektrovodi je morda ravno toliko rezultat trdega dela in izuma priseljencev, ki so prišli sem v zadnjih 60 ali 70 letih, kot Amerikancev starega kova, ki so bili ponajveč anglo-saksonskega pokoljenja.

(4) Da ob razvijanju te dežele v zadnjem stoletju je v industrijskih nezgodah poginilo več priseljencev iz raznih evropskih dežel, kakor je bilo raznih ameriških kolonistov ubitih ob premagovanju divje prirode in v vojni za neodvisnost; in da je nujno potrebno za Ameriko, da ta dežela v svoji celoti spozna in prizna to dejstvo — ki je najvažnejši del ameriškega ozadja za desetero milijonov izmed naših državljanov.

(5) Da Združene države prav hitro nehavajo biti pretežno anglo-saksonska dežela, kajti naše prebivalstvo sedaj vsebuje skoraj 50,000,000 ljudi, ki niso Anglo-Saksonci; in da je radi tega potrebno novo pojmovanje Amerike (v zmislu, kakor je bilo zgoraj na kratko označeno).

(6) Da okolnost, da je v Združenih državah prisoten ta obsežni novo-priseljeniški element, nudi priložnost, kateri se ni bilo na svetu, za ustvarjanje izredno bogate kulture in civilizacije na tem kontinentu, istočasno pa da ta okolnost ogromno komplikira ameriške socijalne, gospodarske, politične, kulturne in duševne sile in probleme; da v našem sedanjem prebivalstvu tičijo nekatere nevarnosti za Ameriko, njeno edinstvo, demokracijo in smer napram enakosti, kakor tudi za poeline plemenske skupine; da se mržnja proti inozemcem, antisemitizem ter slična gibanja in naziranja stalno širijo... in, da preprečimo poglabljenje in rast teh nevarnosti za Ameriko in njene razne skupine, moramo mi vsi — Amerikanci novega in starega pokolenja — začeti postajati umno, patriotično, aktivno in kritično interesirani v vso to situacijo, ki je sedaj v splošnem zavita v temo in preple-

tena s strahom, sentimentalnostjo ter plemensko in skušinsko sebičnostjo.

Prebuditi Ameriko k tej zavednosti moralu bi postati ena izmed nalog vseh Amerikancev, brez ozira na izvor, ki se brigajo za bodočnost te dežele — in demokracije.

Tedenski pomenki

A. ZAITZ

Spomin na napoved vojne in prvega ranjenca

(Nadaljevanje)

Zavili smo v gostilno. "Kdo bi sedaj skoparil," je rekel ongav Pepe, "ko se ne ve, kaj vse pride." V gostilni pa ni bilo prostora; natrpana je bila z rezervisti, to je s fanti in možmi, ki so se poslavljali od svojih žena, hčera in dekle ter skušali svojo bol utopiti v pijači. Z največjo težavo smo prišli do mize in načeli pijačo. Vprašali smo gošči, kateri se je nasmejal. "Prvi ste, ki ste prašali danes; nihče ne praša za jed, vse samo/pije, povrhu pa še zmešjava. Pravda ste me opomnili. Naročil bom kuharicam, naj kaj skuhajo. Tudi sam sem se spomnil na lakoto. Pili smo tako na prazne želodce in se razgreli tudi sami. Pridružili smo se ostali gostilni, ki je pela, vriskalica, kvantala, plakala in pila, da je curljalo od mize, a je na isto prihalj nov liter, nov štefan, kakor da bi hoteli napraviti svetovni potop.

Ozrl sem na steno, kjer je visela ura. "Ena je proč, fantje," sem rekel. "Vrniti se moramo na delo, da nas nadzornik ne bo iskal." "Pij in molči o urah," so mi veleli. V tem so se vrata v gostilno odprala, vstopil je naš nadzornik. "Pij!" so ga klicali k naši mizi, "in na delo pozabi." Nadzornik pa je imel resen obraz. "Nisem prišel vas nagnati na delo, ne, prišel sem in vam prinesel plačilo in prostokarto za domov. Vse delo je ustavljen za nedoločen čas." Beseda, da je delo ustavljen, ter da gremo domov, nas je stresnila. Vsak si je želel biti čim prej doma, zato smo plačali in odšli na kolodvor.

Na kolodvoru je bilo pa še slabše nego v gostilni. Podoben je bil reki, v katerem od vseh strani drvijo hudourniki. Nihče ni vedel povedati, kedaj odide prihodnji osebni vlak. Vsakih par minut je odšel s postaje vlak, natrpan z rezervisti, pa se ni gnječa na kolodvoru nič zmanjšala. Po parurnem prervjanju med množico smo se odločili, da se bomo prijeli prvega vlaka, kateri bo šel v našo smer in smo to tudi storili. Sprevidnik je mahal in kričal, da je vse polno, ko se je vlak že premikal ter smo silili na stopnice, mi pa smo se oprijeli vlaku, kamor se je kateri mogel in tako prišli pozno v noč v Beljak.

Iz Beljaka v Ljubljano smo se vozili dan in pol. V normalnih časih si prišel z vlakom v štirih ali petih urah. V Ljubljani smo se na Južnem kolodvoru mleli dve uri, predno smo prišli do izhoda, in ko sem enkrat prišel, sem napravil križ čez vlake. Mahnil sem jo peš po savskem polju domov, in ko sem tisti večer zlezal na kozolec, ki me je uvesih še vedno brenčala tista, ki si jo slišal vsepovsod: "Oh zdaj gremo" in "Adio pa zdrava ostani," ali pa "Zbogom sin in na Boga ne pozabi." Taki je bil priček. Tako živo mi je vse pred očmi kakor bi se vršilo včeraj.

Potekali so dnevi in tedni, vlački so še vedno natrpani odhajali na fronto. Prišla so prva poročila. Naši so zmagali, kako pak. Drugi dan, ko so bili teperni, mi bilo poročilo. Poročila so bila konfuzna, kakor so na primer o sedajini vojni. Nihče ni za en čas pravega zvedel, kako se godi našim fantom v Galiciji in kaj je na fronti. Doma pa smo bili radovedni. Da bi že kateri prišel s fronte in nam povedal, kako je, smo se menili, pa je vzele dobre tri meseca, predno sem imel priliko videti prvega ranjenca, ki se je vrnil s fronte in dvignil, da odidejo, pa je krčnil.

"Na vse to bom še prišel," je odgovoril ranjenec ter se naprej marširal, spal na maršu in ga zbil blato do kolen. Postali smo nemiri, pri neki mizi so se že miseli, da bomo imeli tako naravnost ogromno vdeležbo, in gotov sem, da tudi nihče drugi ne. Ko sem se razgledal med programom in posebno po programu,

šepnil: "Kaj se obiraš? Prični no vendar. Kaj se res ne znaš nič zlagati? Posedite še malo," je namignil tistim, ki so mislili odići, "saj bo pričel praviti o šturm. Jaz vem, da je bil v njem ter da najboljše hrani za načadnje. Poglejte njegovo blazo," je zgrabil za rokav ranjenca, "poglejte tukaj so sledovi krvlji vse skozi do kolen na hlačah." Z grozo se je prijel za glavo. "Le kako je mogel ostati živ!"

"Živ pa živ," se je opogumil vojak, kateri se je nalezel pijače. "Pri celi kompaniji ni bil nobeden takoj korajzen kot sem bil jaz. Poslušajte — sam sem celo kompanijo Rusov pobil."

"O tako, celo kompanijo!" smo se začudili in strmeli v njega.

"Da, sam sem jih takole," je stegnil roko. "Na puški sem imel nasajen bajonet. Enega sem dregnil z bajonetom, drugača ustrelil. Toliko časa sem nabadel in strejal, da sem uničil celo stotnjo. Drugi dan pa sem bil v šturm. Šturmali smo na Ruse in jih podili v gozd, kjer so se nam zoperstavili, pa smo pričeli zopet zbadati in tolči po ruskih buticah, da je kri tekla v potokih."

Sedaj pa je bilo že malo preveč. Starejše ženice so pričele zdihovati in rabiti robce. "Moji Bog! Cele potoke kriji! Ni čudno, da so krive krvavi." Ranjenec pa je vedel, da mora sedaj kričeti, da je pričel, nadaljevati.

Ko smo se vrnilili iz šturma, smo se morali vsi sezutti, da smo stresili kri iz obuvila, potem pa so pričeli Rusi z granatami obstrelijevati. Saj veste, kaj so granate. To je tista kugla iz kanona. Kamor pada, napravi tolčno luknjo, da v njo lahko kopljete tri take gostilne težave, kriče in nadloge.

Pri tem ne smem pozabiti naših igralcev, ki so bili vsi brez izjemne vsak na svojem mestu, in našega zaslужnega režisera Franka Česne, ki je navzlik oddaljenosti od SND in navzlik temu, da mora iti vsak dan zjutraj na delo v tovarno, pridno hodil na skupnje ter tako izbrano izvršil svoje naloge kot režiser in kot eden izmed glavnih igralcev. In Mrs. Josephine Močnik. Ona je stará igralka pri društvu Ivan Cankar in je tudi to pot svojo vlogo izvrstno dovršila. Nadalje Milan Medvešek, ki je vsepoposod pri naši kulturni aktiven. Mlad, energičen mož, kateremu pomaga njegova mladina zavedna ženica. Pa na Tone Eppich — ta, ta ga pihne! Tudi on je vsepoposod pri napredni kulturni stvari aktiven. Saj ga vse poznate, več o njem ni treba omenjati. Miss Jennie Dagarin je kot ustvarjena za vloge, kar je imela pri "Vaški Venere." Kaj pa Miss Olga Marn, hčerka našega starega kulturnega delavca in člana tega društva, John Marna? Njo smo videnje že mnogokrat na odru, in še vselej je izvršila svoje vloge v zadovoljstvo občinstva, akoravno je še mlada, in sme slovenska dramatika še veliko pričakovati od nje. Kaj bomo rekli pa o Mrs. Nežiki Kalanovi? Nič drugega ne kot da je že mnogo doprinesla k napredku naše predstavne delavce kultурne, kajti videli smo jo na naših odrih že pred 20 in 25 leti. In še danes je vedno voljna pomagati, dasravno je že v letih.

V četrtem mesecu je pričelo prihajati več ranjencev, in potem vsak mesec več in postali so nekaj čisto navadnega, vsakdanjega. Nobeden se ni spomnil več, da bi jih vabil v gostilne, ker bi pripravovali, in ko so v četrtem letu vojne prevzeli pač cele vlake ranjencev iz fronte, se ni živ krst več zmenil, ranjenici pa, kakor je bil prvi, so morali nazaj na fronto, in se marsikateri ni več vrnil. Spočetka so poslali vsakega, kateri je bil malo ranjen, v bolnično v zaledje ali celo domov v civil. Pozneje pa so jih krpali in sivali tilz za fronto in je bil poslan domov le oni kateremu je manjkala cela roka ali nog. Tak ranjenec, kar je pričel, da je imel v postilni, bi bil ob času enajste ali dvajstje ofenzive pri Soči poslan na vojni sod in ne v bolnično. Takrat je bil že vsem zdravnikom znani in vselej je ta žena. Narod tudi nekateri člani nimajo prilike čitati, to iz razloga kot prej omenjeno.

Nimam namena kritizirati gl. odbora, upravitelja Vrtcev, kakor tudi urednika ne, toda kot član si stejem v dolžnost, da o tem podam svoje mišljenje, ker bi Zvezi v bodočnosti mnogo koristilo. Ker je sedanja kampanja največ med mladino, bi bilo priporočljivo, ako je le mogoče, izdati dve mladinski prilogi v mesecu decembru, kar bi gotovo pospešilo konkurenco med mladino. Če se priobiči vse kampanjske dopise in slike v teh izdajah, bo gotovo več uspeha, kakor pa če se jih priobiči v izdajah, katerih nekateri člani ne prejmejo.

Moje osebno mnenje je, da se bo morala prihodnja konvenčija baviti z vprašanjem, kako povečati cirkulacijo za mladino pri aktivnih Vrtceh, kateri danes, kakor izgleda, mladina nima zadost prostora za svoja uradna poročila in dopise, in to se ji bo moral dati, in čim prej, bolje bo, če hočemo, da ne samo obravnamo, kar ima Zveza sedaj, nego moramo gledati za bodoče kampanje, katerih gotovo ne bo končec s sedanjo. Toliko o tem in članstvo naj razmišlja.

Kakor je razvidno, se mladina v tej kampanji precej prebuja in konkurira med seboj za novo članstvo. Nedavno sem poročal, da je tudi Gowanda na delu in kdor je čital izid novo pridobljenega članstva v juliju, avgustu in septembru, se je o tem lahko prepričal, ko so nas v clevelandski slovensko-ameriški Ljubljani preklosili samo za dva člana ter s tem odnesli prvo nagrado, dočim je šla druga k nam, v malo slovensko naselbino.

In točaji, kuharice in kelnarice so storili svojo dolžnost. Ves večer so delali in stregli, da je bilo veselje videti. In tajnik društva, William Candon, tudi on je pozabil na delo in skrbi, ko je videl tako lep uspeh. In bil je zelo vesel. Pa blagajnik Anton Wapotich, Njega ne vidiš dostikrat veselega, ampak ta večer je bil tudi izredno vesel in gledal, da je šlo vse pravilno za baro. Frank Pucel, predsednik glav. porotnega odbora, mi je rekel: "Ker sem zelo vesel, bož tudi ti, popotnik, spil enega dobrega za zaključek. Ti ste za 25c?" "Zakaj pa ne?" In jaz sem ga stisnil. In potem je Frank poleg svoje družine še mene in mojo soprogo Cilko peljal domov. — Tudi na letni seji se vidimo v velikem tševilu. Bodite mi pozdravljeni!

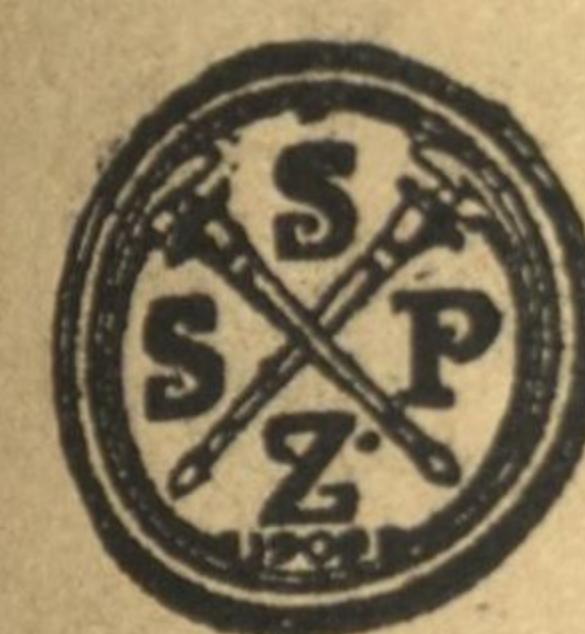
Anton Jankovich

Za pospešenje našega mladinskega gibanja

Gowanda, N. Y. — Odločil sem se, da zopet napišem par vrstic za naše glasilo, in to iz razloga, da podam svoje mišljenje za boljši in večji dobrobit takozvanih "aktivnih" Vrtcev pri Zvezi.

Ker imamo že drugo kampanjo pri organizaciji to leto, katera nam bo prinesla gotovo precej novih članov med mladino, sem prišel do zaključka, da bo treba kmalu nekaj konkretnega ukrepanja, ker se tiče izdaje mladinske priloge v glasilu.

Mladina, kakor

Slovenska Svobodomiselna Podpora Zveza

USTANOVLJENA 1908

INKPORIRANA 1908

GLAVNI URAD: 245-47 WEST 103rd STREET, CHICAGO, ILL.
Telefon: PULLMAN 9665

UPRAVNI ODBOR:

JOHN KVARTICH, predsednik, 411 Station Street, Bridgeville, Pa.
RUDOLPH LISCH, podpredsednik, 716 E. 99 St., Cleveland, O.
WILLIAM RUS, tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
ANTON ZAITZ, pomočni tajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MIKRO KUHEL, blagajnik, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.
MICHAEL VREHOVNIK, direktor angleških poslužilčev in mladinskih društev, 245-47 West 103rd Street, Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

WILLIAM CANDON, predsednik, 1058 E. 72nd St., Cleveland, O.
JOSEPH H. GRILLS, Box 69, Moon Run, Pa.
JOHN MAREN, 618 W. Pierce St., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

FRANK PUCEL, predsednik, 17921 Delavan Road, Cleveland, Ohio
FRANK MEDVED, Box 40, Yukon, Pa.
VINCENT PUGEL, 1409 South 56th St., West Allis, Wis.

UREDNIK-UPRAVNI GLASILCA:

VATRO J. GRILL, 6231 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio
GLAVNI ZDRAVNIK:
DR. F. J. ARCH, 618 Chestnut St., Pittsburgh, Pa.

DOPISI ČLANSTVA

(Dalje iz 2. str.)

Sedanja kampanja je tudi v polnem teknu in skoro prepričan sem, da nisem v enem svojih zadnjih dopisov pretiraval, ko sem zapisal, da bo imela govanška mladina zastopnika na festivalu prihodnjega maja, ker je že 11 novih prošenj poslanih in dve sta zopet na roki. Torej še ducat in kvota bo dopolnjena. Naprej za mlade delegate in povrčanje njih glasila!

John Matekovich,
nadzornik Vrtca 148

Veselica Federacije SSPZ v Kansusu

Arma, Kan. — Federacija SSPZ v Kansusu je sklenila na zadnji redni seji, da priredi veselico, katera se bo vršila v soboto 11. novembra v Društveni dvorani v Yale, Kansas. Pričetek ob 2. uri popoldne. Za vse tiste, ki ljubijo pleš, bo igrala izvrstna meska godba iz Frontenaca, ki je znana kot ena najboljših godb v tej okolici.

Prosi se vas tudi, da se vdeležite redne seje dne 19. novembra, da nam bo mogoče izbrati vse potrebne delavce za našo veselico. Torej na veselo svidenje na seji in na veselicu na 22. novembra zvečer!

Veselični odbor

Zapisnik seje Chicanske federacije SSPZ

Chicago, III. — Radi bolezni br. A. Zaitza se soglasno imenuje br. F. Schweiger za predsednika sedanja seje. Predsednik odpre sejo ob 8:30 zvečer. Naučoči so slediči zastopniki članskih društev:

St. 1, Victor Skubic; st. 19, Theodore Verbic, J. Fritz; st. 47, Amelia Stonich; st. 100, F. Schweiger, J. Vranicar; st. 104, ni zastopnika; st. 197, M. Kuehl; st. 205, Joseph Potsch; st. 227, P. Berger, A. Cizej.

Seja Federacije v zapadni Penni

East Pittsburgh, Pa. — Letna seja federacije se bo vršila v Pittsburghu, Pa., na 57 in Butler St., v Slovenskem domu dne 26. novembra. Pričetek seje točno ob 10. uri popoldne. Poverilnice sem že razposlal meseca oktoberja iz razloga, ker je bilo na zadnji federalistični seji skleneno, da se vsa društva obvesti pisno, da razpravljam o pravilih in da prineseo priporočila za eventualne spremembe na letno sejo federacije.

To bo torej ena najvažnejših sej, kar smo jih imeli zadnja štiri leta, ker razpravljalo se bo o pravilih in bodoči konvenciji, pa tudi novi odbor za leto 1940 se bo volil. Še enkrat pozivam vse društva, da pošljete svoje zastopnike na letno sejo, ne glede na to, če pripadate federalisti ali ne. Na svidenje v Pittsburghu v nedeljo 26. novembra 100-procentno!

Louis Karish,
tajnik federacije

Blagajnik federacije poroča,

da je izplačal za potne stroške Vrtca št. 139, ki je postal žogometne igralce v Indianapolis, vsoto \$20.00. V blagajni je bilo prej \$100.90, torej ostane v blagajni še \$80.90.

Sledi razprava, da bi ne bilo umestno prirediti kako veselico, da bi si blagajna federacije, ki je sedaj precej šibka, nekoliko opomogla.

Glavni odborniki poročajo, da je Zvezca naročila v staro domovino več novih filmov, o katerih se pričakuje, da doseglo enkrat v januarju 1940. Ako bi se te filme kazalo na federacijski priredbi, bi bil gotovo uspeh. Sklenejeno je, da se odboru poveri polno moč v tem pogledu.

Nato se razvije razprava o božičnicah, ker naši mladi in mali člani že štejejo dneve, ko pride zopet Miklavž in jih obdaruje. Sklep je bil, da federacija vsakemu društvu v Chicagu, ki priredi božično za veselje otrokom, pomaga z vsoto \$10.

S tem je dnevni red izčrpán in predsednik zaključi sejo ob 10. zvečer.

(Prihodnja seja se vrši dne 28. januarja v dvorani br. Paula Bergerja.)

John Vraničar, zapisnikar

Dobro uspela zabava

Chicago, Ill. — Pred kratkim sem poročal v Napredku, da bo imel Vrtec št. 160 Rožnik Juniors Hallowe'en party, kar se je tudi zgodilo. Tajnica je obvestila vse starše v članstvu Vrtca, kakor tudi druge prijatelje in jih povabilna na vdeležbo. Odziv je bil lep, za kar gre vsa hvala staršem, ki so s tem pokazali, da se zavedajo, da je tudi mladina potrebnja razvedrila. Kot upravitelj tega Vrtca se zahvaljujem vsem posetnikom, posebno pa sestri Anni Vidmar, ki je darovala krasen prtič svojega lastnega dela in s tem pripomogla do lepe vsote za blagajno Vrtca. Zahvaljujem se tudi br. Paulu Bergerju za darovani ječmenec, ki je ponmožil Vrtec dohodke. Hvala gre tudi br. Vrhovniku, ki je kazal zanimive premične slike za mladino in odraslo članstvo!

Martin Gosena, tajnik

losti. Na koncertu 12. novembra bo pa vse nekaj drugega, posebno nekaj pesmi iz Trboveljske doline, katerih se še ni slišalo v tej dejželi.

Poleg "Prešerena" bo nastopilo tudi več drugih pevskega zborov in kvartet. Igrana bo tudi smeršna igra, tako primerna za sedanje čase. Program bo zanimiv od kraja do konca. Vstopnila je tako majhna, ako se upošteva program, ki bo izvajan: 35c v predprodaji, pri vhodu bo pa en groš več. Po končanem vzbudju bo godba za ples v oben dvoranah.

Občinstvo iz Chicaga in sosednih naselbin se uljudno vabi na vdeležbo. Zagotavljamo, da ne bo nikomur žal; kdor kolikoli bo vdeležil, bo zadovoljen in pa prepričan, da kar "Prešeren" oblubi, tudi vselej storiti. Torej na svidenje!

Pub. odbor

Društvo št. 126

Pittsburgh, Pa. — Vabi se članstvo društva št. 126 SSPZ, da se polnoštevilno vdeleži društvene seje, katera se vrši dne 12. novembra točno ob 2. uri popoldne. Bratje in sestre, na tej seji imamo zelo važne stvari, ki čakajo rešitve. Kakor vam je znano, je konvencija pred durnimi, v tenu je kampanja za pridobivanje novega članstva, in na 26. novembra se vrši v Pittsburghu, seja federacije. In še več drugih važnih stvari pride pred to sejo.

Prošeni ste tudi, da v novembra poravnate prodane in neprodane listke, da mi s tem prihranite polno nepotrebnega dela, ker igra se bo vršila na določeni dan in 2. decembra v Slovenskem domu. Torej še enkrat vas vabim: vši na sejo 12. novembra točno ob 2. uri popoldne!

Martin Gosena, tajnik

SPREMENI V ČLANSTVU PRI DRUŠTVIH SSPZ ZA MESEC SEPTEMBER 1939

Changes in Membership by SSPZ Lodges for the Month of September 1939 (Nadaljevanje)

Dr. št.

204 Črtan: George Verner, 23, C. 43114; umrl: Frank Raik, 17, C. 11375.

211 Črtan: Frank Krall, 22, C. 24132.

222 Novo pristopil: Mike Dynis, 18, C. 43140.

230 Novo pristopil: Frank Zakrajsek, 23, C. 43142; črtana: Mary Manfreida, 23, C. 23352.

234 Črtana nazaj sprejeta: Mary Dugas, 19, C. 41169; Chester Kowalsky, 19, C. 40145; črtan: Remision Malone, 23, C. 43011.

236 Novo pristopil: Alfred Palo, 25, C. 5248.

237 Novo pristopil: Alexander Roskowski, 18, C. 25249; William Sims, 18, C. 25236; črtana nazaj sprejeta: Ernest Barufaldi, 18, C. 24020; Albert Trebec, 22, C. 22521; črtan: Clyde Kiel, 24, C. X25034.

ANTON ZAITZ, pomočni tajnik-Assistant Secy

RACUN — SSPZ — STATEMENT

Za mesec — AUGUST — For month

1939

MLADINSKI ODDELEK

JUVENILE DEPARTMENT

Vrt. štev. Vrt. štev. Vplaćala Paid in Vrt. štev. Vrt. štev. Vplaćala Paid in

1 \$ 8.43 35 2.39

2 5.99 36 90

3 7.82 37 125

4 1.52 38 54

5 25.48 39 137

6 5.52 40 18

7 .54 41 4.91

8 1.44 42 36

9 24.90 43 1.08

10 13.78 44 10.82

11 20.40 45 36

12 5.36 46 .77

13 5.89 47 1.26

14 2.98 49 .77

15 3.38 50 2.34

16 4.48 51 2.16

17 .72 52

18 1.08 53 3.83

19 .90 54 1.34

20 .90 55 .72

21 4.04 57 4.85

22 1.72 58 .18

23 1.49 59 1.00

24 .90 60 1.67

25 .18 61 2.21

26 1.08 62 5.40

27 .36 63 .18

28 2.89 64 .90

29 .36 65 .62

30 6.51 66 1.13

31 3.24 67 4.25

32 1.80 68 .54

33 8.85 69 .36

34 5.04 70 .18

"NAPREDEK"

71	1.98	127	1.29
72	14.19	128	2.00
73	.36	129	—
75	3.74	130	2.30
76	5.49	131	4.41
77	9.92	133	.36
78	2.52	134	2.39
79	.20	135	.72
80	.72	136	.36
81	1.98	138	2.39
83	1.72	139	16.50
84	.36	140	10.08
85	6.65	141	3.80
87	2.93	142	1.57
88	.54	143	1.44
89	1.26	144	1.26
90	.18	145	.18
91	1.31	146	.92
92	—	147	—
93	3.08	148	4.86
94	.36	149	.18

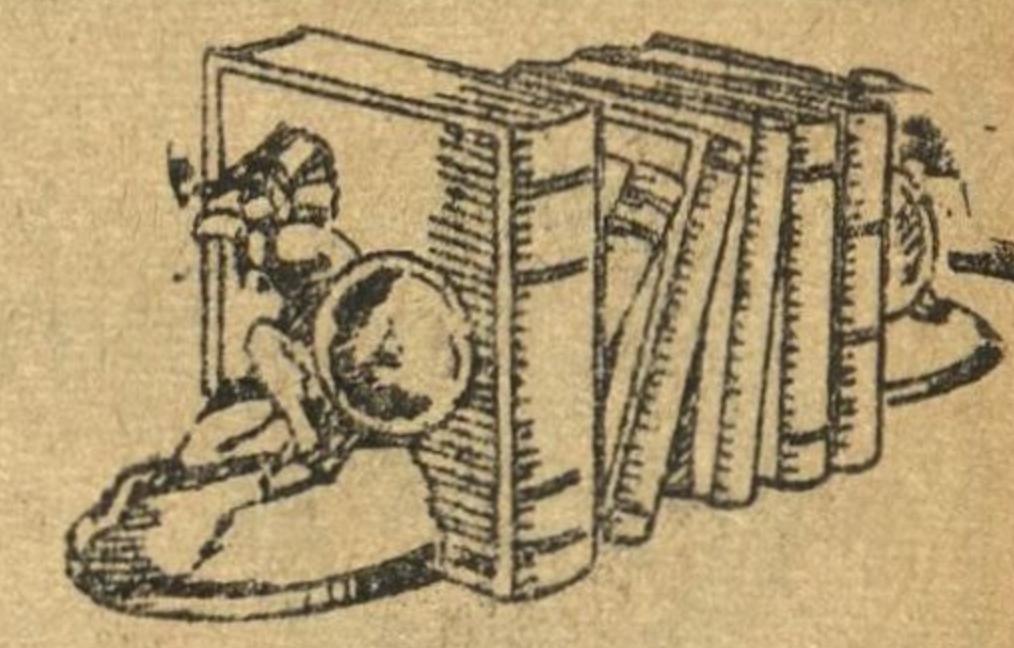
DO YOU KNOW THAT -
SSPZ Has Nine Modern Plans of Life
Insurance for Adults and Juveniles?

PROGRESS

"NAPREDEK"

Fraternalism in Action

The SSPZ paid to its members \$4,000,000 in benefits since organization.

» FROM THE DIRECTOR'S DESK «

By Michael Vrhovnik

FESTIVAL CAMPAIGN-OGRAMS

Well, folks, we're sorry to report we're running short of Festival Campaign news and we've decided to hold back a little of the material we do have on hand for the double issue which appears next week, when both the "Napredok" and the Vrtec Section will be mailed to our members.

* * *

The number of Juvenile campaign contestants remains the same as previously reported; we're still banking on the same quartet, namely: MARY KLEVISHER, JULIA KRAMZER, FLORENCE ZITKO and HELEN KASTELIC.

It is our conclusion that many Active Vrtec units are waiting for their November meeting to make final decisions as to who will represent them as their official contestants, and not until then will their entries be forwarded to the Supreme Office. It is far from our intention of trying to dictate the method of choosing campaign contestants, but we do advise them not to hold back their entries beyond the November meeting, because the longer they are held back, the less time we have to publicize the good results of the campaign which are not only necessary, but stimulating and attractive, to those who are interested in its ultimate success.

* * *

Once more, the "spotlight" of the SSPZ is turned on JULIA KRAMZER, Secretary of our Sygan Juniors in Pennsylvania, who not only retains the lead she held last week, but made a "leaping" gain of 10 new members, increasing her total at this writing to 18, just 7 short of the number required to assure her a FREE TRIP to Cleveland and a place among the "Guest Representatives" at the National Juvenile Cultural Festival. Will she reach the campaign quota before our next report is ready for mailing to the Editor of the "Napredok"? Our guess is that JULIA will go over the top during the next few days and QUALIFY as the first winning contestant of the Festival Campaign.

* * *

While we're on the subject of enrolling new Juvenile members, we might add just a word or two about the importance of reinstating the lapsed members. This, particularly, affects the Juvenile Department, because the number of lapsations during the past ten months have been unusually heavy. The reasons for some of these lapsations are due to poor working conditions experienced in the early months of the year, other fell away when Juvenile campaigns were started by similar competitive societies, and the remaining few dropped out because their intentions in the beginning were not what one would classify as sincere ...

Many of these Juvenile members can be brought back into the Society if their parents are properly approached. One might ask why we know this to be true ... Checking the monthly statements for October, we find a large number of reinstatements. The work of the Administrator of the Trail Blazer Juniors, Brother Stanley Tisol, stands out as an excellent example. If I'm not mistaken, an all-time reinstatement record for a single month was broken, when he remitted current assessments and all arrears for 37 lapsed members. One reason for this wholesale reinstatement is the fact that the Society is refunding two assessments to all Vrtec members in goodstanding as of November 30, 1939, one for October and the other for November. Brother Tisol merely took advantage of this offer, setting a "clean-up" mark for Vrtec Units and Lodges having a large list of members behind in payment of assessments ...

In my opinion, a reinstated-lapsed member has a place right along side of a new member; in fact, holding on to the old member is oftentimes safer than trying a grip on the new, for we can feel reasonably sure that the reinstated-lapsed member, who is willing to pay not just one assessment but several, perhaps, is more sincere in his desire to remain a permanent member than one who is yet untried. Let's bear that in mind and use some of our energy in bringing back the members who have allowed themselves to forget the essence of fraternal security.

It seems to be a yearly habit for our Lodges and Vrtec Units to make one last rush for new members, and that rush invariably comes in the month of December. Prospects are proposed and accepted at the December meetings and admitted into the Society as of January 1, *the following year*. To most of our members, this is all well and good for whether an applicant is admitted a month earlier or later should make no more difference than the receipt or non-receipt of a single month's assessment. That's quite true, but the difference is really more important than many might think at first thought, especially, this year.

Members proposed at the December meeting for either Department of the Society, will not be credited as gains for 1939, but for 1940. The reason for this is quite obvious; the first payment of assessment will not be due or accepted until January, nor will the certificate be issued prior to the first day of the same month. Consequently, it means that Lodges, hoping to elect a delegate or two in January, will have to base their election on the number of goodstanding members as of December 31, 1939, which excludes any new members proposed at the last meeting of the year.

If you lack a few members of having 25, 100 or 300 members, which would entitle your Lodge to one (1), two (2) or three (3) delegates, respectively, you might find you've missed the required number. Don't let that happen this year. If you have a prospect in mind, propose him (her) at the November meeting and have the application filled and signed properly, and mailed to the Supreme Medical Examiner before the 25th of the month. That'll assure admission as of December 1, 1939, and you count the gain as having been made this year and the new member will have the right to vote at the December meeting and thereafter.

"Dawn Patrol" Is Forging Ahead

GOWANDA, N. Y. — After an absence of a few weeks back in line again with news from our Vrtec, Dawn Patrol. Reading the Napredok a couple of weeks back about the membership contest of the past quarter, I saw we came in second. Which I think, is doing quite well in such a small district. Congratulations Concordians, for your great success in membership and ability.

Yes, I did write to Bro. Vrhovnik about trying to be the first Vrtec, with the first delegate to the National Juvenile Festival to be held in Cleveland in May. I don't know if we will succeed but we sure won't stop trying. That's something that doesn't happen whenever one might think. A lot of credit must be given to Sis Julia Pecnik, one of the Supervisors and one of the instructors in our Slovenian School, and a hard-working member for our active Vrtec. She is trying hard getting members for the present campaign.

Margie Jeric sure has what it takes to help children progress. One of the most important things in a child's life is the care given to him or her. The "Drills" that Margie is going through with is great in building correct posture both at home and in school.

Thus far, for the month of Oct., we sent in eleven (11) applicants. This month we will be sure who will attend the National Juvenile Festival in Cleveland. The juveniles are very active in writing for the Vrtec Section. They are quite interesting articles. Our juveniles are already talking about how they are going to form their own softball team for the coming year. Here's hoping we

will be sure to get in thru a 30 inch square window. It must have been at least 40 inches square. Gus wouldn't have been able to get in through a 30 inch square window. We chatted a while and walked an old friend Stan Tisol. Was he surprised. We stayed around a while and then went down to Wally's. We met Frank Pintar, an Anderson, Indiana yokel, and picked him up. What a laugh. Where did you get it, Frank? After a few rounds we went to Paul Berger's Hotel where we reserved rooms. We then tried to get to Edison park, where Mr. and Mrs. Chuck Johnson lived. Remember Chuck as the Olympic's jitterbug? We rode around for about 25 miles before we stumbled on to the place. One thing about Chicago when you ask for direction, they don't tell you in blocks, they tell you the number of miles. We were informed by Stan Tisol by way of the telephone, they have them here too, that we had a bowling date at 9:00 o'clock. As there were only four of us, we compelled Chuck to bowl with us. We started to go to the bowling alleys, and we stopped at Joe Potsch's house. More friends made. When we finally got to the alleys we met our opponents, a team of Trail Blazers. I won't say a thing about the bowling scores but the Hoo-

(Continued on page 3)

"The Old Timers"

Hawks, Blue Jays & Yankees Upset

In the battle between the two first place Utopian teams the Hawks and the Falcons, the Falcons won three games to stay in a tie for first place. J. Jerse had a 552 series, high for the week, with a 209 game. Gruden had a 200 game.

The Eagles firing a 2533 series which is third place for the season took three games from the Zdruzeni Brati to go into a tie for first place. P. Manillo was high for the Eagles with a 500 series and he had a 208 game. J. Glavic had a 547 series with a 201 game and B. Streeter a 513 series. For the Zdruzeni Brati J. Blatnik had a 511 series.

In the battle between the two Spartan teams the Blue Jays and Presidents the favorite Blue Jays were upset in all three games. For the Presidents R. Lisch, T. Bolka and F. Skabar had 525, 523, and 509 series respectively. For the Blue Jays L. Batis hit 511 and F. Koncan 500.

In spite of E. Centa's 551 series with a 234 game high for the week, the Cavaliers upset the Yankees in all three

Continued on page 3

Piratic News

BURGETTSTOWN, Pa. — Its been quite a while since an article by any of the "Pirates" has appeared in this section. We haven't been very active this past year due to the work slowing down. With all the mines closed and the zinc and chemical plant putting men off, things were very bad but we are all thankful that work is picking up — so should the "Pirates."

Let's finish the year with a bang. We can begin by making our first dance on Sat., Nov. 11 a huge success. Sorry this conflicts with the Progressors dance, but arrangements were made a month ago. This is really our fault, an article about our dance on the 11th of November should have been written as soon as our plans were completed. Let's hope both dances will be successful. So don't forget the "Pirates" dance on Saturday, November 11 — music by a swell orchestra, making their first appearance in this neighborhood, but oh! once you hear them you will be looking forward to dancing to their melodious strains. The orchestra is none other than Jackie Martinic's of Canonsburg. Don't forget Midway and Primrose, don't disappoint us. Also Canonsburg and other lodges too numerous to mention. A good time is in store for all so don't forget, Saturday, November 11 at the Slovene Hall, Market Street, Burgettstown. Music from 8 to ?? Oh boy! and can Jackie Martinic play the famous "Beer Barrel Polka." Come and hear for yourself.

Our meetings have been very poorly attended. Everyone should attend and bring your suggestions and make motions to help better our lodge. Meeting on Sunday, November 19 at 10:30 a.m. It's a date. Plans for our Xmas party will be discussed. Come one, come all.

Again we want to remind you to come to our dance on November 11 for a good time.

Until we meet.

"The Old Timers"

Progressor News

BRIDGEVILLE, Pa. — After elaborate planning and preparing for our most unusual and entertaining affair of the year, we await patiently, the passing of a few more days, and then — the big day, Saturday, November the 11th, the day of the Progressors Annual Harvest Dance. The committee in charge reports that all plans are completed, and we stand ready to entertain you, and make pleasant the entire evening you visit with us.

The hall has been beautifully decorated with the colorful autumn leaves. Grapes, apples and a variety of other fruits have been hung between the leaves, adding to the scenery. It has been lighted to show the colors to best advantage, and to complete the picture, our attractive girls, and handsome young men will be dressed in those quaint native costumes of Yugoslavia. Describing cannot do justice to this scene, so please come, for you'll be delighted upon entering.

Plenty of refreshments, of potica, klobase, vino and etc., will be on hand. Music, you remember, will be furnished by the Rhythm Kings. They are really wonderful, playing those peppy polkas and enjoyable waltzes.

This being the last and final call, we sincerely urge, and hope all you neighboring lodges hon-

The Hoosier Pals' Travelogue

INDIANAPOLIS, Ind. — Every now and then, there comes to every man the urge to wander. You know, take a trip into the unknown and see what experiences you may have. There were four Hoosier Pals, Slim Todar, Gus and Milo Semenick and your writer, who got the urge one day and we decided on a trip to Chicago, commonly known as the Windy City, to visit our SSPZ friends, the Trail Blazers ad the Victorians. Also to see whether the headquarters were still standing.

We left our fair city at five o'clock Saturday morning with Milo driving one of the best cars on the market, the Studebaker, with overdrive and hill-holder included. Of the four, I think Milo was the only one who was really awake. We were on the outskirts of Chicago, when we heard the darnest and loudest racket. We thought it was a welcoming committee, but we had not notified anyone we were coming, so it couldn't have been. We stopped the car and we saw the largest flock of geese I have ever seen. What a racket.

We finally arrived to the part of Chicago where there were street signs stuck up out on the country side. No houses around, just street signs, nothing else. It was 190th street. When we arrived at headquarters, we were met by brothers Zaitz, Rus and Vrhovnik. I think there was another brother there. Might have been brother Kuhel.

In last Wednesday's Napredok brother Vrhovnik said that we tried to get in thru a 30 inch square window. It must have been at least 40 inches square. Gus wouldn't have been able to get in through a 30 inch square window. We chatted a while and walked an old friend Stan Tisol. Was he surprised. We stayed around a while and then went down to Wally's. We met Frank Pintar, an Anderson, Indiana yokel, and picked him up. What a laugh. Where did you get it, Frank? After a few rounds we went to Paul Berger's Hotel where we reserved rooms. We then tried to get to Edison park, where Mr. and Mrs. Chuck Johnson lived. Remember Chuck as the Olympic's jitterbug? We rode around for about 25 miles before we stumbled on to the place. One thing about Chicago when you ask for direction, they don't tell you in blocks, they tell you the number of miles. We were informed by Stan Tisol by way of the telephone, they have them here too, that we had a bowling date at 9:00 o'clock.

As there were only four of us, we compelled Chuck to bowl with us. We started to go to the bowling alleys, and we stopped at Joe Potsch's house. More friends made. When we finally got to the alleys we met our opponents, a team of Trail Blazers. I won't say a thing about the bowling scores but the Hoo-

(Continued on page 3)

or us by your presence. Needless to say, we would be very much flattered, should we have some out-of-town visitors, the Spartans and Utopians from Cleveland, and the Hoosier Pals from Indianapolis.

Need we go into further detail? Surely you must all be convinced of what is in store for those who attend. Should there be any regrets, for not attending, don't hold us responsible, for we "warned" you! Nuf said, till the dance.

Pam

"Danica" Celebrates 30th Anniversary

INDIANAPOLIS, Ind. — The of it) so come to our Thirtieth Anniversary celebration and enjoy yourselves. Let's all get together and make this affair one that we won't forget for a long time.

The Halloween Dance given by the Ladies' Bowling Teams of the Danica Lodge was a great success. Grinning pumpkins, dancing skeletons, huge black cats, and witches riding on brooms decorated the hall of our National Home. While a Spanish señorita hobnobbed with a farmer the devil danced with an old-fashioned lady. Young and old enjoyed themselves and the clock struck one far too soon for many of the revelers. Shouts of laughter rung out, singing was heard at the bar and all in all everyone had a marvelous time at this gala affair. Prizes were awarded to the best dressed couple and a jitterbug contest was held. We want to take this opportunity to thank everyone who helped make this affair such a success.

E. M. Q.

THE SLOVENES

AN OUTLINE OF A SOCIAL HISTORY OF THE SLOVENES

(FROM THE EARLIEST TIMES TO 1910)

By DRAGOTIN LONGAR, PH. D. (Prague)

TRANSLATED FROM THE SLOVENE

By ANTHONY J. KLANCAR, B. SCI. (Illinois)

AUTHORIZED TRANSLATION

(Continuation)

This great ideal of the Slovenian and Croatian peasants required terrible sacrifices. Wrong won over right. The archbishop of Ostrogon (Gran), Anton Vrančić, himself wrote to the emperor Maximilian II after the defeat of the peasants in 1573 that the cattle in Croatia lived better than the peasants.* The deserters, whom the rebels thought would be their allies, aided the nobility, for in their eternal battle with the Turks, a master which had become their daily bread, they had so accustomed themselves to a dangerous life that they would not exchange that life for a better one in any peaceful country.** With their wild pugnacity and rough valor, utilized and organized into any army with special rights and privileges, they could not understand the social idea for which the Sloveno-Croatian peasants sacrificed their lives and homes. Thus the greatest of peasant uprisings ended with the barbaric punishment of Matija Gubec, the leader of the peasants, a punishment fashioned upon the Siebenburgen model and proposed by the Croatian ban or governor Juraj Drašković, the bishop of Zagreb. Seating Gubec on a hot iron throne, they crowned him with a red-hot iron crown! Thus the temporal and spiritual lords revenged themselves upon Matija Gubec who wished to secure the right to an unmolested life for the Sloveno-Croatian people and who did not wish to obtain a kingdom for himself, as the nobility maintained in order to discredit the peasant movement.*** The strength of the peasants was crushed forever, for later uprisings were only local and unsuccessful.

The social struggles of the Sloveno-Croatian peasants were at the same time also national struggles. The foreigner and the opportunist were an inseparable combination. The Sloveno-Croatian, the small handicraftsman, and even the lowly nobleman rose up against the rich temporal and spiritual lords, who were usually foreign-born. Abdutis in his analysis of the peasant uprisings correctly concludes that the national feeling of the masses in Slovenia and Croatia could not lead elsewhere but to social conflict.

CHAPTER XII.

Why wasn't the Reformation in Slovenia successful? Why weren't the social struggles of the Slovenian peasants successful?

The Church and the State, the Jesuits and the Hapsburgs joined forces against the Slovenian Reformation in order to crush it. Where the moral pressure of the Church did not suffice, the violence of the government authorities did. The position of the Hapsburg rulers is interesting. When Pope Paul IV refused to recognize Ferdinand I as emperor of Germany because Protestant electors had elected him, and when the pope reproached him for having granted religious freedom to the German Estates in the name of his brother, Charles V, Ferdinand I retorted so sharply to the pope's demands through his state chancellor Seld that no Protestant ruler could have spoken more clearly. His son, the archduke Charles II, and his uncle, the emperor Ferdinand II, however, brought about the Counter-Reformation in Slovenia with the aid of the Jesuits.

(To be continued)

**Quoniam apud nos pecora melius et honestius habentur a suis dominis quam hoc genus subditorum." Ferdo Silić: A History of Croatia. (Hrvatska povijest, II, Croatian). Zagreb, 1908.

***Vrhovec, Ivan: The Turkish Tax and the Military Frontier. (Turški davak in vojska granična, Slovene). Ljubljanski Zvon, 1887.

****Silić, Ferdo: Hrvatska povijest, II.